

Yritysten välistä yhteisöllisyyttä, yksin toimimista ja yllätys markkinaoikeudesta

Suomen Leipuriliiton 124. vuosikokous ja kesäpäivät eli Leipuripäivät järjestettiin yli 450 osallistujan voimin elokuussa Laukaalla. Leipurikunta kokoontui yhdessä perheenjäsentensä ja yhteistyökumppaniensa kanssa viettämään Kylpylähotelli Peurunkaan hyvähenkistä, myös ammatillista asiaa sisältänyttä, viikonloppua. Tämän lehden sivuilla 6-31 on laaja raportti tapahtumasta.

Leipomotoimialan yhteisöllisyys ja pitkät perinteet ovat olleet leipomo- ja konditoria-yrityksien vahvuus vuosikymmenien ajan, kuten olen ennenkin näissä pääkirjoituksissa todennut. Leipuriliiton historiikissa *Suomen Leipuriliitto 1900-2010 - Katsaus leipomoalan historiaan* on tarinaa ja kuvia siitä, kun bussilasteittain leipomoyrittäjiä kokoontui viettämään vuosikokousta vuonna 1938 Suomen Viipuriin (ks. s. 44). Historiikissa on myös kuvia Tampereelta vuodelta 1948, Leipo-retkeltä vuodelta 1983 sekä iltajuhlalta Kuopiosta vuodelta 2006. On hienoa huomata, että Leipuripäiville osallistumisen perinne on jatkunut sukupolvelta toiselle. Ja ilolla voin myös todeta, että uusi nuori sukupolvi on löytänyt tapahtumaan mukaan.

Mutta mihin leipomoalan yhteisöllisyys perustuu? Se perustuu ihmisten haluun ja tarpeeseen olla yhdessä toistensa kanssa. Juridisen mahdollisuuden tuohon yhteisöllisyyteen antaa yhdistyslaki, joka on perustana suomalaiselle järjestötoiminnalle. Suomessa on lukematon määrä erilaisia ja erikokoisia yhdistyksiä. Yhdistyslain tarkoituksena on ”yhdessä toimiminen” yhteisten asioiden eteen. Yhdistyslaki lähtee siis siitä, että yhdistys ajaa sen kaikkien jäsenten asiaa. Siihen perustuu myös yleishyödyllisten yhteisöjen verovapaus. Näin myös yhdistyksissä, joissa on jäsenenä erikokoisia yrityksiä; pieniä, keskisuuria ja suuria. Erikoisia yrityksiä sisältävissä yhdistyksissä yritysten intressit ovat kuitenkin usein erilaisia, ja se voi aiheuttaa ristiriitaa yhdistyksen tavoitteita laadittaessa. Yhdistysten hallinnossa mukana olevien henkilöiden tulee kuitenkin ymmärtää, että yhdistys ei ole heidän oman yritystoimintansa jatke ja heidän etujensa yksipuolinen toteuttaja. Yhdistystoiminnan luonteesta seuraa, että vaikka yhdistyksissä luonnollisesti ajetaan ensisijaisesti sen jäsenten asiaa, samalla ajetaan myös koko toimialan yhteistä etua.

Yhdistyslain kanssa lähes täydellisessä ristiriidassa on EU:n kilpailuoikeuteen pohjautuva kilpailulaki. Sen tarkoituksena on ”yksin toimiminen”, ja se, että samalla toimialalla toimivien yritysten edustajien ei tulisi olla tekemisissä toistensa kanssa. Kil-

pailuviranomaisen ajatus on, että jos yritysten edustajat tapaavat toisiaan esimerkiksi yhdistystoiminnassa, he voivat ryhtyä suunnittelemaan laittomia kilpailulain vastaisia toimia (esim. kartelleja).

Mutta näinhän yritysten edustajat voivat tehdä aina, siis milloin ja missä tahansa. Jos jotkut tahot haluavat ryhtyä laittomiin toimiin, siihen ei yhdistystä ja yhdistyksessä mukanaoloa tarvita. Tuollainen kilpailuviranomaisen ajatusmaailmaa muistuttaa itäistä naapurimaatamme, jossa kaikkia epäillään kaikesta mahdollisesta.

Kilpailuviranomaisen asenne yhdistyksiä kohtaan herättää joka tapauksessa huolta yhteisöllisten yritystapahtumien tulevaisuudesta. Leipuripäivien lisäksi vastaavanlainen tapahtuma on Suomen Yrittäjien satoja ihmisiä yhteen keräävä liittokokous oheisohjelmineen. Tällaiset tapahtumat ovat tulevaisuudessa mahdollisia vain, jos länsimaisissa oikeusvaltioissa uskotaan ja luotetaan siihen, että ihmiset voivat kokoontua yhteen ilman, että heillä on samalla vilpillisiä taka-ajatuksia.

Kilpailuviranomaiseen liittyen markkinaoikeus antoi 28.8.2024 poikkeuksellisen ja yllättävän kilpailuoikeutta koskevan ratkaisun. Markkinaoikeus hylkäsi Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) seuraamusmaksuesityksen LVI-putkiyhtiöitä vastaan. KKV oli vaatinut kuudelle LVI-alan yritykselle yhteensä yli 44 miljoonan euron seuraamusmaksuja kielletystä yhteistyöstä, mutta markkinaoikeus hylkäsi vaatimuksen ja velvoitti KKV:n maksamaan oikeudenkäyntikuluja yhteensä 1,65 miljoonaa euroa. Asiasta uutisoi Yle-uutiset 28.8.2024 lähes ainoana medianana.*

Se, että suomalainen oikeuslaitos hylkää KKV:n seuraamusmaksuesityksen kokonaisuudessaan ja vielä velvoittaa KKV:n maksamaan oikeudenkäyntikuluja, on lähes ennen kuulumaton. Aika näyttää miten tuo tapaus ratkeaa aikanaan korkeimmassa hallinto-oikeudessa (KHO), kun KKV sinne varmaankin valittaa. KKV luottaa varmasti siihen, että KHO ymmärtää paremmin ”asian kokonaisuuden”. Muutoinhan KKV:n vuosien ajan kestänyt tutkimus olisi ollut vain turhaa työtä ja ajanhukkaa.

En ole perehtynyt tuohon LVI-alan tapaukseen syvällisemmin. Mutta yleisesti ottaen totean, että olisi hyvä, jos KKV joskus myös häviäisi seuraamusmaksua koskevan asian KHO:ssa, koska vain autoritäärisissä valtioissa viranomaisen on erehtymätön ja aina oikeassa. Tai sitten Suomessa on vain poikkeuksellisen taitava viranomaisen, jollaista ei muista länsimaista löydy.

Mika Väyrynen

*Yle-uutinen 28.8.2024 ”Markkinaoikeus hylkäsi seuraamusmaksuesityksen LVI-putkiyhtiöitä vastaan”
https://yle.fi/a/74-20107841?utm_source=social-media-share&utm_medium=social&utm_campaign=ylefiapp